

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Aloysiuscollege te Ninove

Hoofdstructuur so

	Pedagogische eenheid	
	Instellingsnummer	107581
	Instelling	Sint-Aloysiuscollege
directeur		Françoise GOOSSENS
adres		Weggevoerdenstraat 55 - 9400 NINOVE
telefoon		054-31.74.90
fax		054-31.74.99
e-mail		fran.goossens@ikorn.be
website/URL		http://www.ikorn.be
	Bestuur van de instelling	960021 - IKORN te NINOVE
adres		Weggevoerdenstraat 55 - 9400 NINOVE
	Scholengemeenschap	113481 - SGKSO Denderland te ROOSDAAL
adres		Lostraat - 1760 ROOSDAAL
	CLB	114538 - Vrij CLB Ninove te NINOVE
adres		Kluisweg 13 - 9400 NINOVE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/04/2012, 24/04/2012, 25/04/2012, 26/04/2012, 27/04/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27/04/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	23/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Herman Ros
	Teamleden	Marc D'hoop Reginald Leper Karel Vlieghe Liesbet Waumans

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVoorwaarden?	8
3.1 Engels in de basisopties Grieks-Latijn, Latijn, Moderne wetenschappen, de tweede graad aso Economie, Grieks-Latijn, Latijn, Wetenschappen en de derde graad aso Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde	8
3.2 Frans in de derde graad aso Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde	9
3.3 Fysica in de derde graad aso pool wetenschappen: Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde	10
3.4 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom en in de tweede en derde graad aso	11
3.5 Grieks en Latijn in de basisopties Grieks-Latijn en Latijn, de tweede graad aso Grieks-Latijn en Latijn en de derde graad aso Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde	13
3.6 Lichamelijke opvoeding in de A-stroom, tweede en derde graad aso	15
3.7 Wiskunde in de eerste graad A-stroom	17
3.8 Wiskunde in de derde graad aso Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde	18
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Professionalisering	20
4.2 Begeleiding	21
4.3 Evaluatie	22
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	24
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	26
6.1 Wat doet de school goed?	26
6.2 Wat kan de school verbeteren?	27
6.3 Wat moet de school verbeteren?	27
7. ADVIES	28
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	29

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Sint-Aloysiuscollege heeft een breed aanbod van het studiegebied aso en een eerste graad met basisopties die aansluiten bij zijn aso-studierichtingen. . De meeste leerlingen stromen vlot door in de eigen school en ronden hun schoolloopbaan in het Sint-Aloysiuscollege succesvol af, waarna zij hun studies vervolgen in het hoger onderwijs. Daar behalen ze resultaten die uitstijgen boven de Vlaamse referentiewaarden.

Het erkenningsonderzoek gebeurde op basis van een representatief staal van vakken uit de basisvorming (Engels, Frans, fysica, geschiedenis, lichamelijke opvoeding en wiskunde) en het specifiek gedeelte (Grieks, Latijn, de pool Moderne talen, wetenschappen en wiskunde). Voor fysica, de klassieke talen en wiskunde worden de onderwijsdoelstellingen gerealiseerd. Voor geschiedenis en Frans voldoet de leerplanrealisatie, maar zijn er ernstige werkpunten. Voor Engels en lichamelijke opvoeding worden de leerplandoelen niet in voldoende mate gerealiseerd.

De tekorten en de werkpunten in de leerplanrealisatie zijn het gevolg van de geringe afstemming van het leerstofaanbod en de evaluatie op de leerplandoelen en het gebrek aan samenhang in de vakgroep. Voor lichamelijke opvoeding legt de ontoereikende sportinfrastructuur een hypotheek op de leerplanrealisatie.

In het Sint-Aloysiuscollege heerst een positief leer- en leefklimaat. De school heeft veel aandacht voor de brede harmonische vorming, maar slaagt er minder goed in doelen te realiseren met betrekking tot competentie-ontwikkend onderwijs. Voor de onderzoekscompetentie is zij bezig aan een inhaaloperatie, maar over het algemeen belemmert de sterke sturing van het leerproces de ontwikkeling van de leerautonomie van de leerlingen. De leerlingeninstroom heeft nochtans de intrinsieke kwaliteiten om progressief het leerproces in eigen handen te kunnen nemen.

De school is zich bewust van deze onvolkomenheden en neemt haar rol op als eerste bewaker van de onderwijskwaliteit. Zij doorloopt geregeld de vier fasen van de kwaliteitscirkel om haar eigen werking te evalueren en bij te sturen. Zij doet dit op basis van prioriteitenplannen die gefaseerd de doelen van de school afstemmen op het eigen pedagogisch project en de minimumdoelen van de overheid. In dit traject heeft zij zich al doelgericht ontwikkeld op het vlak van leerbegeleiding, loopbaanbegeleiding, deskundigheidsbevordering en rapporteringspraktijk. Wat de evaluatiepraktijk betreft, staat zij nog aan het begin van het traject. De evaluatiecultuur is nog overwegend gericht op kennisreproductie en op resultaatbepaling.

De veranderingsprocessen die de school wil op gang brengen, worden gestimuleerd door de inspirerende en participatieve leiderschapsstijl van het directieteam. De schoolleiding creëert een veilige omgeving waarin vernieuwing geleidelijk kan groeien en wordt daarvoor gewaardeerd. Zij gaat doelgericht te werk, maar moet nog vaststellen dat de vernieuwing op uitvoeringsniveau langzaam en leraarafhankelijk met verschillende snelheden verloopt. Zij kadert dan ook het vernieuwingstraject in een langetermijnplanning.

Met de sterke leerlingeninstroom en het geëngageerd lerarenteam beschikt de school over troeven om zich verder te ontwikkelen. Wel zal de individualistische ingesteldheid van een deel van het korps nog moeten omgebogen worden naar een grotere gezamenlijke doelgerichtheid.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	geschiedenis, lichamelijke opvoeding, wiskunde	Latijn
Graad 1	Grieks-Latijn	Engels, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, wiskunde	Grieks, Latijn
Graad 1	Latijn	Engels, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, wiskunde	Latijn
Graad 1	Moderne wetenschappen	Engels, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, wiskunde	
Graad 2 ASO	Economie	Engels, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO	Grieks-Latijn	Engels, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	Grieks, Latijn
Graad 2 ASO	Latijn	Engels, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	Latijn
Graad 2 ASO	Wetenschappen	Engels, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO	Economie-moderne talen	Engels, Frans, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	Engels, Frans
Graad 3 ASO	Economie-wiskunde	geschiedenis, lichamelijke opvoeding, wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO	Grieks-Latijn	geschiedenis, lichamelijke opvoeding	Grieks, Latijn
Graad 3 ASO	Latijn-moderne talen	Engels, Frans, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	Engels, Frans, Latijn
Graad 3 ASO	Latijn-wetenschappen	fysica, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	fysica, Latijn
Graad 3 ASO	Latijn-wiskunde	geschiedenis, lichamelijke opvoeding, wiskunde	Latijn, wiskunde
Graad 3 ASO	Moderne talen-wetenschappen	Engels, Frans, fysica, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	Engels, Frans, fysica
Graad 3 ASO	Moderne talen-wiskunde	Engels, Frans, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, wiskunde	Engels, Frans, wiskunde
Graad 3 ASO	Wetenschappen-wiskunde	fysica, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, wiskunde	fysica, wiskunde

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Engels in de basisopties Grieks-Latijn, Latijn, Moderne wetenschappen, de tweede graad aso Economie, Grieks-Latijn, Latijn, Wetenschappen en de derde graad aso Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde

Voldoet niet

Motivering

- Gebrek aan horizontale en verticale samenhang leidt tot een leerstofaanbod dat onvoldoende aansluit bij de leerplannen. Wat de vaardigheden betreft, wordt het curriculum niet doelgericht genoeg opgebouwd op basis van de tekstsoorten, tekstkenmerken en verwerkingsniveaus die de leerplannen voorschrijven. Hierdoor ontstaan hiaten in de leerlijn die volgens een opklimmende moeilijkheidsgraad in de leerplannen vervat zit en stagneert het beheersingsniveau van de leerlingen. Er is onvoldoende aandacht voor de strategieën die in de leerplannen aan de verschillende vaardigheden gekoppeld worden en moeten resulteren in een grotere leerautonomie.
- De kennisinstructie gebeurt nog te geïsoleerd van het taalvaardigheidsonderwijs. Vooral in de eerste graad overheerst de deductieve aanpak met een te prominente rol voor het Nederlands. Het woordenschat- en grammaticaonderwijs beperkt zich overwegend tot het leren van woordjes en regels en het toepassen ervan in gesloten oefeningen. Veel te zelden mondt het uit in communicatieve taaltaken waarbij de leerlingen het geleerde inzetten om hun communicatief doel te bereiken. Op die manier wordt de transfer van kennis naar vaardigheid onvoldoende gerealiseerd.
- De leerlingen behalen goede resultaten, maar die zijn niet gebaseerd op een evaluatiepraktijk die beantwoordt aan de uitgangspunten van de leerplannen. De doorgaans verzorgd gelay-oute proefwerken zijn voorzien van een duidelijke puntenverdeling, maar die spoort leraarafhankelijk niet met de accenten die de leerplannen leggen. De puntenverhouding tussen de vaardigheden onderling varieert leraargebonden naargelang van de evaluatieperiode en berust niet op een bewuste weging. Voor dagelijks werk is er een transparante puntenadministratie, maar die wijst uit dat er met uitzondering voor de derde graad een wanverhouding is tussen kennis en vaardigheden en dat bepaalde vaardigheden ondervertegenwoordigd zijn. In de eerste graad worden de vaardigheden voor dagelijks werk nagenoeg niet geëvalueerd. Over de onderwerpen van de toetsen en de resultaten wordt uitvoerig gerapporteerd, maar leerbevorderende commentaar blijft doorgaans achterwege.
- De evaluatie overstijgt zelden het niveau van de reproductie met gesloten opdrachten in een minimale context gericht op toepassingen op één bepaald aspect van taalbeheersing. Tekstinhouden en leerstof m.b.t. literatuur en cultuur worden overwegend reproductief getoetst. Voor de vaardigheden is de evaluatie onvoldoende gevarieerd wat de tekstsoorten en verwerkingsniveaus betreft, en beantwoorden de tekstkenmerken onvoldoende aan de graad van complexiteit die de leerplannen definiëren. Vooral voor spreken en schrijven ontbreekt de taxonomische opbouw, o.m. door de ongelijkgerichte aanpak van beoordeling en tekstrevisie.
- In de derde graad Moderne talen worden onvoldoende leerinhouden aangeboden die op een hoger verwerkingsniveau leiden tot een verdieping van de reflectie op taal en communicatie, taal en cultuur en taal als systeem zoals gedefinieerd in de specifieke eindtermen. Hierdoor mist de pool Moderne talen duidelijke profilering. In de opbouw naar de realisatie van de specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie worden in Engels een aantal deelvaardigheden geoefend die voorbereiden op de integrale opdracht die in het vak Frans wordt uitgevoerd.

- Het vak Engels ontwikkelt de brede vorming van de leerlingen door de ruime aandacht voor de interculturele component en de organisatie van studiereizen.
- De leraren dragen bij tot de leerbegeleiding door het aanbieden van gestructureerd lesmateriaal en leerstofoverzichten. Zij ondersteunen het leerproces door hun bereidheid om leerlingen met leerstofproblemen te remediëren. De overwegend frontale aanpak en de sterke sturing van het leerproces resulteren evenwel in een beperkte leerlingenactiviteit en belemmeren de ontwikkeling van de leerautonomie.
- Het vlot en verzorgd taalgebruik van de leraren, de uitrusting van de vaklokalen en het efficiënt gebruik ervan zijn factoren die de leerplanrealisatie bevorderen. De leerlingen ertoe brengen het Engels systematisch als voertaal te gebruiken, is echter een werkpunt.
- Nefast voor de samenhang van het curriculum is het ontbreken van formeel vakoverleg. Horizontaal wordt informeel samengewerkt op basis van persoonlijke affiniteiten en verticaal is samenwerking onbestaande. Het nog sterk aanwezige individualisme resulteert in een gebrek aan gelijkgerichtheid. Hiaten in de leerplanrealisatie ontstaan eveneens door de geringe vertrouwdheid met de leerplannen. Gezamenlijke leerplanstudie en deskundigheidsbevordering (met name op het vlak van de onderzoekscompetentie en de geïntegreerde evaluatie) dringen zich op.
- De leerlingeninstroom biedt een goede voedingsbodem om het studiepeil op te krikken en meer uitdagende taaltaken aan te bieden.

3.2 Frans in de derde graad aso Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelen die betrekking hebben op de eindtermen van de basisvorming worden voldoende gerealiseerd, al dekken de taaltaken niet alle tekstsoorten die in het leerplan vermeld worden. Zij beantwoorden wel aan de graad van beheersing die moet bereikt worden. De taalkundige component wordt voldoende behandeld, maar de integratie ervan in het taalvaardigheidsonderwijs is gering. Dat blijkt ook uit de evaluatie die te zelden het creatief-communicatieve niveau beoogt.
- De leerprestaties van de leerlingen wijzen op een goed studiepeil, maar de resultaten zijn niet gebaseerd op een evaluatiepraktijk die overeenstemt met het gewicht dat het leerplan aan de vaardigheden toekent. De vaardigheden worden ondergewaardeerd in de punten voor dagelijks werk. De proefwerken hebben een puntenstructuur die beter beantwoordt aan het leerplan, maar de onderlinge verhouding tussen de leerplancomponenten is leraarafhankelijk. De proefwerken hebben doorgaans een aantrekkelijke lay-out en de puntenadministratie is overzichtelijk. De rapportering is uitvoerig, maar de cijfers worden zelden onderbouwd met leerbevorderende commentaar.
- De leerplandoelen die betrekking hebben op het specifiek gedeelte van de pool Moderne talen worden impliciet nagestreefd, maar met een beperkte diepgang wat taal en communicatie, taal en cultuur en taal als systeem betreft. Met betrekking tot de onderzoekscompetentie neemt het vak Frans de integrale opdracht voor zijn rekening, maar de afbakening van het onderwerp is te smal om de leerlingen ruimte te laten voor het formuleren van een onderzoeksvraag. Het vak draagt bij tot de opbouw naar de onderzoekscompetentie door via persoonlijk werk deelvaardigheden te ontwikkelen. Wat de specifieke eindtermen betreft, dringt zich een betere afstemming op met de vakgroep Engels.
- Literatuur en schrijven krijgen een leraarafhankelijke behandeling. Voor literatuur is er een overwegend historisch-biografische aanpak versus een sterk analytische benadering van teksten. Hierbij doen zich overlappings voor in de behandelde literaire

periodes. Voor schrijven is de tekstrevisie gebaseerd ofwel op een sterk uitgewerkt evaluatieschema ofwel op klassikale foutenanalyse, waarbij vooral op taalfouten gefocust wordt.

- In het vak Frans is er ruime aandacht voor de interculturele component en de brede vorming. De organisatie van studiereizen en de deelname aan een olympiade zijn een meerwaarde voor de leerplanrealisatie.
- De leerlingen worden ondersteund in hun leerproces aan de hand van goed gestructureerd lesmateriaal, leerstofoverzichten en remediëring in geval van leerproblemen. Er wordt leraarafhankelijk aandacht besteed aan het leren schematiseren. In een extra uur seminarie wordt geëxperimenteerd met activerende en coöperatieve werkvormen, maar de invulling daarvan is leraargebonden.
- Het vlot en verzorgd taalgebruik van de leraren, de uitrusting van de vaklokalen en het adequaat gebruik ervan zijn factoren die de leerplanrealisatie bevorderen. De leerlingen ertoe brengen het Frans systematisch als voertaal te gebruiken is nog een werkpunt.
- De vakgroep heeft zich al ontwikkeld tot een overlegorgaan dat formeel afspraken vastlegt, maar toch blijven er divergerende praktijken op het vlak van de evaluatie, de aanpak van schrijven en literatuur. De leerlijnen die uitgewerkt werden, zijn een inventaris van aangeboden leerinhouden, maar geen planmatige ordening naar toenemende complexiteit op basis van de leerplandoelen. Gezamenlijke leerplanstudie en deskundigheidsbevordering (met name op het vlak van de onderzoekscompetentie en de geïntegreerde evaluatie) dringen zich op.

3.3 Fysica in de derde graad aso pool wetenschappen: Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming en specifieke vorming in de pool wetenschappen in de derde graad aso (Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde). De eindtermen en leerplandoelstellingen van het leerplan (D/2006/0279/058) worden in voldoende mate gerealiseerd.
- Uit een zelfevaluatie blijkt dat de leerplanrealisatie op een voldoende wijze wordt opgevolgd: alle leerplandoelen zijn opgenomen in een databank, waarmee de planning en een agenda worden opgebouwd. Dit laat toe de leerplanrealisatie te bewaken zowel qua leerinhouden als voor de practica. Ondanks deze aanpak blijkt dat in het eerste leerjaar toch een onevenwicht ontstaan is door een langere behandeling van de leerplaninhouden elektrodynamica en dit ten koste van de elektromagnetisme en kernfysica en in het tweede leerjaar voor het aspect fundamentele wisselwerkingen.
- De school investeert vanuit het lestijdenpakket in een extra wekelijkse lestijd labo die zowel voor chemie als voor fysica wordt gebruikt. Hierdoor kan het experimenteel karakter van de wetenschapsvakken verder uitgebouwd worden. Omdat de leerlingen van de studierichting Latijn-wetenschappen niet beschikken over dit extra lesuur, ontstaat bij hen een verhoogde druk op de leerplanrealisatie met betrekking tot leerlingenpractica en de aanpak van de onderzoekscompetentie. In een beperkt aantal gevallen worden de leerlingenpractica hierdoor vervangen door demonstratieproeven.
- De leerplandoelstellingen in verband met vaardigheden en attitudes worden weinig expliciet opgenomen in de evaluatie en de rapportering. Daar wordt tijdens de practicumlessen en bij de lessen rond de onderzoekscompetentie wel aandacht aan besteed. In het stappenplan van de onderzoekscompetentie vertrekken de leerlingen, ingedeeld in groepjes, van een situatieschets waarna ze zelf een onderzoeksvraag afbakenen. Dit stappenplan beschrijft duidelijk op welke wijze ze geëvalueerd worden

en de tussentijdse feedback stuurt gepast bij. Het gepresenteerde werkje oogt zeer verzorgd, maar mist de bronvermelding, wat gelet op SET 29² een hiaat is. Positief is dat leerlingen uitgenodigd worden tot zelfevaluatie bij het einde van dit onderzoek. Dit sluit perfect aan bij SET 31³.

- De lessen worden ondersteund door het gebruik van grootbeeldprojectie van de computerpresentaties die voor elke les zijn opgebouwd. Hierdoor is een schematische aanpak van de lessen gewaarborgd en kan, zo nodig, snel teruggegrepen worden naar eerder geziene leerstof. Tevens worden regelmatig applets gebruikt om de leerstof te verduidelijken. De invuldidactiek die daarbij gehanteerd wordt, zorgt ervoor dat de leerlingen een veeleer passievere houding aannemen en in de lessen weinig gebruik maken van het leerboek. Leerlingen worden, met wisselend succes, uitgenodigd om een formulier persoonlijk op te bouwen. Globaal heerst een open leerklimaat waarbij de leraar veel aandacht besteedt aan het betrekken van elke leerling in het onderwijsleergesprek.
- Voor het dagelijks werk is het aantal toetsen voldoende om de leerlingen te kunnen opvolgen en het onderwijsproces zo nodig bij te sturen. De vragen van de proefwerken zijn zeer verzorgd opgesteld, maar peilen zelden naar de kennis van de theorie. Regelmatig wordt er gebruik gemaakt van meerkeuzevragen waarop een giscorrectie wordt toegepast indien de leerlingen hun antwoord niet verklaren. De resultaten tonen aan dat de beheersingsgraad goed is: klasgemiddelden boven 70 % en een zeer beperkt aantal leerlingen met een onvoldoende voor het hele jaar. Deze resultaten beïnvloeden op een gunstige wijze de attestering in de school. Ook de resultaten van het vervolgonderwijs tonen aan dat de leerlingen goed voorbereid zijn op vervolgstudies.
- De vakgroep vergadert met alle leraren wetenschappen samen een drietal keer per schooljaar. Inhoudelijk wordt vooral gewerkt aan het materiële beleid (de noodzakelijke aanvulling van de middelen) en aan het overleg over de aanpak van de onderzoekscompetentie. Deze aanpak heeft evenwel nog niet geleid tot het opbouwen van een leerlijn die leerlingen geleidelijk aan grotere zelfstandigheid geeft bij het opmaken van de verslagen van de practica. In contrast hiermee is de goede aanpak voor de onderzoekscompetentie, waar niet alleen het eindresultaat wordt beoordeeld, maar waar via een stappenplan met regelmatige tussentijdse feedback ook aan het proces voldoende aandacht wordt besteed.

3.4 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom en in de tweede en derde graad aso

Voldoet

Motivering

- Geschiedenis maakt deel uit van de basisvorming in de bovenvermelde structuuronderdelen.
- De leerplanrealisatie voldoet voor wat het beschrijvende en cognitieve niveau van het historische denken betreft. De leerlingen beheersen ook vaardigheden om feiten en ontwikkelingen in het historische referentiekader te situeren en om informatie uit bronnen te analyseren en te synthetiseren. De leerplanrealisatie vertoont tekorten voor:
 - * de afbakening van de leerinhouden tussen de tweede en de derde graad aso;
 - * het beheersingsniveau van de historische vaardigheden en de toepassing van historische methode;

² SET 29: De leerlingen kunnen aan de hand van diverse methoden, waaronder geautomatiseerde, informatie verwerven en verwerken: verbaal, grafisch, in tabelvorm en wiskundig.

³ SET 30: De leerlingen kunnen over onderzoeksresultaten en methoden reflecteren en erover rapporteren.

* de afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelen.

De tekorten zijn mee het gevolg van een contextgebonden probleem. Het schoolbeleid heeft dit probleem sinds kort aangepakt. De vakgroep is gemotiveerd en stelt zich constructief op om het onderwijsproces en de leerlingenevaluatie leerplangericht bij te sturen.

- In de eerste graad is er uitgebreide aandacht voor de initiatie in het historische referentiekader. De leerlingen leren de soorten historische bronnen en de historische methode aan de hand van enkele oefeningen kennen. Het referentiekader wordt in de volgende leerjaren herhaald en aangevuld. De manier waarop dit gebeurt verschilt leraarafhankelijk en sluit niet optimaal bij de leerplandoelen aan. Er ontbreekt een leerlijn van eenvoudig situeren in tijd, ruimte en socialiteit naar duiding in contexten van tijd, ruimte en socialiteit⁴. Het begrippenkader wordt in alle graden samen met de leerinhouden opgebouwd en in begrippenlijsten geregistreerd.
- In alle leerjaren worden de leerplancriteria voor de ordening van de leerinhouden voldoende gevolgd, behalve voor de studie van de overgang naar nieuwe samenlevingsvormen (18de-begin 19de eeuw). Door een gebrek aan doelgerichte selectie en dosering van de historische inhouden van de nieuwe tijden slaagt men er niet in deze overgangperiode in het tweede leerjaar van de tweede graad te bestuderen. Ze wordt naar de derde graad doorgeschoven. Daardoor kunnen in het tweede leerjaar van de derde graad niet alle kenmerkende probleemvelden van de eigen tijd met voldoende diepgang bestudeerd worden. In de derde graad komen sociaal-culturele probleemvelden naast en in wisselwerking met de sociaal-politieke en sociaal-economische probleemvelden minder uitgesproken aan bod.
- In alle graden ligt de nadruk op het beschrijvende niveau van het historische denken. Daarmee worden cognitieve doelstellingen voldoende tot goed gerealiseerd. De mate waarin de historische inhouden geduid worden, varieert leraarafhankelijk en sluit niet volledig bij de leerplandoelen aan. In de eerste graad is de afstemming op de leerplandoelen 'mens en samenleving' niet optimaal⁵. In de tweede en derde graad worden feiten, begrippen, verklaringen en ontwikkelingen niet altijd voldoende expliciet inzichtelijk en vaardigheidsgericht geduid⁶.
- In alle leerjaren wordt doorlopend met bronnenmateriaal gewerkt. In de eerste graad verwerven de leerlingen de vaardigheden betreffende bronnenanalyse en synthese bijna uitsluitend via de oefeningen in het werkboek. Naslagwerken (bijv. historische atlas), audiovisuele bronnen en ICT worden te weinig ingezet voor het aanleren van vaardigheden en historische methode⁷. In de tweede en derde graad wordt in het onderwijsproces frequent gebruikgemaakt van geïllustreerde presentaties. Deze worden overwegend leraargestuurd verklaard en kritisch geduid. Vormen van actief leren komen weinig voor (bijv. analyserende lees-, kijk-, luister-, zoek- en verwerkingsopdrachten). Ze zijn er te vaak in de vorm van taken buiten de les. Toepassingen van heuristiek en historische methode zijn eveneens schaars en bijna uitsluitend in de vorm van zelfstandig werk buiten de les. Verbeterpunten hier zijn de integratie in het onderwijsproces en de afstemming van het beheersingsniveau op de leerplandoelen⁸.
- Positief is dat het elektronische platform door enkele leraren meer en meer als leerplatform ingezet wordt en dat de lessen geschiedenis in elk leerjaar met studiebezoeken verruimd worden. Deze sluiten goed bij de leerplanrealisatie aan.

⁴ Zie bijv. voor de dimensie tijd: leerplan tweede graad aso: leerplandoelen 1-3, 9,11; leerplan derde graad aso: leerplandoelen 1-6, 18, 19.

⁵ Zie leerplan eerste graad (2009/037): leerplandoelen S2.5-S2.8, S2.10-S2.13.

⁶ Zie bijv. leerplan tweede graad aso: leerplandoelen 10-16; leerplan derde graad aso: leerplandoelen 3, 16, 17, ...

⁷ Zie leerplan eerste graad (2009/037): B3, B5-B14.

⁸ Zie leerplan tweede graad aso: leerplandoel 8; leerplan derde graad aso: leerplandoelen 20, 21, 23, 24, 25.

- De leerlingenevaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en proefwerken. Er zijn geen gemeenschappelijke visie en samenhang voor de inhoudelijke invulling. Het dagelijks werk bestaat hoofdzakelijk uit herhalingstoetsen aangevuld met enkele taken buiten de les. De toetsen peilen overwegend naar de reproductie van kennis en inzicht en naar vaardigheden betreffende het situeren in tijd en ruimte. Toepassingen van bronnenanalyse, historisch speur- en denkwerk en historische methode komen in de evaluatie te weinig voor.
- De vraagstelling in de proefwerken sluit overal bij het onderwijsproces aan. Ze vertoont leraarafhankelijke kwaliteitsverschillen, ook in geval van parallelle klasgroepen. In tegenstelling tot de toetsen peilen de proefwerken ruimer naar kennis, inzicht en vaardigheden, maar er is geen samenhang in de toekenning van gewichten aan deze onderdelen. De aansluiting van de inhoud van de vragen op de leerplandoelen is over het algemeen niet optimaal. De evaluatie blijft in de meeste gevallen te veel gefocust op kennis, inzicht en vaardigheden betreffende de historische feiten zelf. Ze peilt onvoldoende naar duiding van deze feiten in bredere contexten van historisch besef⁹. Alleen in het tweede leerjaar van de derde graad komen dergelijke vragen frequenter voor. Toepassingen van historische vaardigheden (bijv. op niet geziene bronnen) en historische methode worden te weinig geëvalueerd.
- Het onderwijsproces, het klasmanagement en de leermiddelen ondersteunen de leerbegeleiding. Er is veel aandacht voor de leerhouding van de leerlingen. De leerlingencursussen bevatten studietips en informatie over wat de leerlingen moeten kennen en kunnen in voorbereiding van de evaluatie. Er is altijd feedback op de evaluatie en de leraren zijn bereid om tekorten te remediëren. In geval van specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau. Een zwak punt in de leerbegeleiding is het ontbreken van een leerlijn voor de ontwikkeling van centraal aangestuurd en begeleid leren naar zelfstandig, probleemoplossend leren. Men inspireert zich op dit vlak onvoldoende op de eindtermen leren leren.
- Uit de studieresultaten blijkt dat de overgrote meerderheid van de leerlingen slaagt. In relatie tot de kwaliteit van de leerplanrealisatie, zijn deze resultaten geen optimale weergave van de mate waarin de leerlingen de leerplandoelen beheersen.

3.5 Grieks en Latijn in de basisopties Grieks-Latijn en Latijn, de tweede graad aso Grieks-Latijn en Latijn en de derde graad aso Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde

Voldoet

Motivering

- De leerplanrealisatie voldoet voor beide vakken in de drie graden. In de eerste graad verloopt het taalonderwijs nog veeleer traditioneel, maar in het kader van het nieuwe leerplan is er een gewijzigde aanpak. In de tweede graad wordt de omslag van grammaticale taalverwerving naar een lektuurgerichte werkwijze gerealiseerd, maar het grammaticaonderwijs is niet altijd voldoende functioneel. In de derde graad is er een degelijke invulling van de leerinhouden. De specifieke eindtermen m.b.t. onderzoekscompetentie worden evenwel nog niet overal voldoende breed en diep gerealiseerd.
- Binnen de vakgroep werden afspraken gemaakt over de gehanteerde lektuurmethode en ze is ook voor de leerlingen uitgeschreven. Men heeft gekozen voor een lineaire leesstrategie waarin het opsplitsen in woordgroepen het uitgangspunt is. Deze techniek wordt reeds van in de eerste graad intensief en met continuïteit toegepast.

⁹ Zie bijv. leerplan eerste graad: leerplandoelen 'mens en samenleving'; leerplan tweede graad: leerplandoelen vaardigheden

- In de eerste graad heeft de invoering van het nieuwe leerplan¹⁰ geleid tot een vernieuwde aanpak. Tot vorig schooljaar in het eerste leerjaar A en ook nu nog in twee leerjaar A, wordt in de taalverwerving leerinhouden grotendeels buiten zins- en tekstverband aangebracht, ingeoeft en getoetst. Ook waren er geregeld oefeningen waarin ten onrechte gepeild werd naar actieve kennis van morfologie. Nu worden in het eerste leerjaar A grammaticale items meer geïntegreerd en in functie van lectuur geoefend. De grammaticaschema's zijn in een theoretisch groeimodel gegoten, dat consequent wordt aangehouden. Het uitgangspunt hiervoor - dat reeds heel wat schooljaren wordt gehanteerd - is een systeem van permanente evaluatie waar leerlingen telkens over de volledige leerstof worden bevraagd (zie verder). Voor vocabularium is er doelgerichte aandacht voor woordverwantschap en het voortleven ervan in moderne talen, maar het toetsen gebeurt buiten context. Lectuur krijgt een voldoende centrale plaats, maar het lezen wordt nog onvoldoende benut als element van taalverwerving. Er is ruime aandacht voor cultuur, zowel tijdens de lessen als bij excursies.
- In de tweede graad wordt grammatica intensief gerepeteerd en vervolledigd, maar ook hier te weinig in functionele context. Lectuur krijgt meer nadruk en vanaf het tweede leerjaar van de tweede graad wordt de leerplananon gevolgd. De behandelde auteurs worden degelijk ingeleid en besproken, er is over het algemeen degelijke aandacht voor de tekstopbouw, voor stilistische elementen en voor actualisering.
- In de derde graad is er zeer degelijk lesmateriaal ontwikkeld ter ondersteuning van de leerplanrealisatie. Door de spreiding van de verschillende leerplanaspecten over beide leerjaren worden alle leerinhouden met voldoende diepgang en hoeveelheid lectuur behandeld. In het tweede leerjaar van de derde graad Latijn is er een uitstekende leerstofopbouw binnen het filosofische aspect, met verweving van de historisch-filosofische elementen met lectuur, beeldhouwkunst, receptie en actualisering. Voor Grieks werd vorig schooljaar een ernstige inhaalbeweging gemaakt om de toen bestaande lacunes in de leerplanrealisatie weg te werken.
- De realisatie van de specifieke eindtermen m.b.t. onderzoekscompetentie in de tweede en derde graad verloopt uiteenlopend. Leerlingen krijgen geregeld opdrachten voor zelfstandig werk, o.a. voor het zelfstandig verwerken van lectuur of cultuur, maar deze zijn in de meeste gevallen te gesloten en leraargestuurd en omvatten onvoldoende de verschillende fases van het leren onderzoeken. Uit de inventaris van deze opdrachten blijkt dat het formuleren van de onderzoeksvraag en het verzamelen en selecteren van het onderzoeksmateriaal nog onvoldoende aan bod komen. Vanaf het huidige schooljaar is in de derde graad een degelijke inhaalbeweging gemaakt. Er werd zeer zorgvuldig geoefend op de afzonderlijke onderzoeksfases en er loopt een globale opdracht.
- Inzake leerbegeleiding is er in de drie graden voldoende zorg. Vooral in het eerste leerjaar A besteedt de leerbegeleiding preventief systematisch aandacht aan de correcte terminologie voor de grammaticale fenomenen en aan gestructureerd studeren. Buiten de lessen zijn er vaste begeleidingsuren. In de andere leerjaren zijn de leraren op vrijwillige basis ter beschikking voor extra ondersteuning, o.a. door remediëringsoefeningen en feedback. Via opdrachten voor zelfstandig werk is er intentioneel aandacht voor de ontwikkeling van leerautonomie, maar door het leraargestuurde karakter ervan beperken ze de verzelfstandiging in het leerproces. Ook de lessen verlopen over het algemeen leraargestuurd. Het gebruik van beamer hypothekeert in een aantal gevallen de leerlingenactiviteit.
- De evaluatie gebeurt veeleer traditioneel, met uitzondering van het eerste leerjaar A en het tweede leerjaar van de derde graad. In het eerste leerjaar A hanteert men, naast de dagelijkse toetsen over vocabularium en grammatica, een systeem van permanente evaluatie waarin van leerlingen wordt verwacht hun kennis en vaardigheden permanent operationeel te houden. De inhoud van de bevraging is

¹⁰ D/2011/7841/001

evenwel traditioneel, met een overwicht voor grammatica en een zeer minieme bevraging cultuur. De voorgelegde vertaalzinnen zijn vaak zeer artificieel samengesteld. Bijkomend kan worden opgemerkt dat deze evaluatievorm zeer tijdrovend is en bijgevolg heel wat lestijd in beslag neemt. In de andere leerjaren van de eerste en tweede graad zijn er frequente kleine toetsen, vooral over vocabularium en (repetitie van) grammatica. Alleen in de grote toetsen en de proefwerken komen de verschillende leerplancomponenten aan bod, maar ook hier met overwicht voor taalkennis, vaak buiten zins-, context- of betekenisverband en met geregelde opdrachten voor actieve taalbeheersing. De bevragingen over lectuur zijn genuanceerd, met aandacht voor tekstbegrip en –inhoud. Voor cultuur vinden beeldvragen steeds meer ingang. In de derde graad bestrijkt de evaluatie over lectuur, naast de repetitietoetsen, de verschillende facetten van het lezen en tekstbespreking. Door de veeleer reproductiegerichte vraagstelling mist men evenwel kansen voor transfer van verworven kennis en vaardigheden ter zake. In alle leerjaren zijn er proefwerken over leesvaardigheid, maar dergelijke proeven komen evenwel nog te weinig frequent en nog niet systematisch voor in het leerproces van de leerlingen. Verder worden in het tweede leerjaar van de derde graad ook andere evaluatievormen toegepast zoals openboektoetsen, evaluatie via meerkeuzevragen, peerevaluatie, groepsevaluatie en lerarenevaluatie.

- De leerlingresultaten zijn globaal genomen goed. Er zijn weinig onvoldoendes.

3.6 Lichamelijke opvoeding in de A-stroom, tweede en derde graad aso

Voldoet niet

Motivering

- De onvoldoende leerplanrealisatie is in hoofdzaak toe te schrijven aan een nijpend infrastructuurtekort en aan het niet evalueren van verschillende leerplandoelen.
- Het gebrek aan voldoende en aangepaste sportinfrastructuur leidt tot het niet aanbieden van een aantal bewegingsgebonden leerplandoelen, een onevenwichtig leerstofaanbod, onveilige en ongeschikte bewegingssituaties en een reductie van de curriculumtijd.
- In de eerste graad worden de bewegingsdoelen i.v.m. gymnastiek (hangen, steunen, zwaaien aan toestellen), atletiek (sprint, verspringen, werpen en stoten), zelfverdediging en ritmische vorming, dans of expressie niet of onvoldoende behandeld¹¹. In de tweede graad worden leerjaar- en/of leraarafhankelijk de bewegingsdoelen i.v.m. atletiek (springen en werpen), zelfverdediging, gymnastiek en ritmische vorming, dans of expressie onvoldoende gerealiseerd¹². In de derde graad gaat algemeen te weinig aandacht naar de leerplandoelen EHBO en reanimatie en leraargebonden naar de leerplandoelen i.v.m. gymnastiek en doel- en terugslagspelen¹³. Leraarafhankelijk worden de leerplandoelen EHBO en reanimatie dit schooljaar wel aangeboden.
- In alle graden is er een overaanbod zwemmen. Bovendien leidt de onderwijsorganisatie met afzonderlijke lessen in de eerste graad ertoe dat de effectieve lestijd voor zwemmen slechts 40 % bedraagt. In alle graden hypothekeert het kortstondig aanbod van sommige sportdisciplines de continuïteit en de diepgang van het leerproces. Het gebruik van de eigen speelplaats is onvoldoende veilig en niet geschikt voor het aanbieden van loopnummers, doel- en terugslagspelen. De functionele bewegingsruimte van de eigen gymzaal is door haar afmetingen en door het ontbreken van opbergruimte enkel geschikt voor kleine groepen en voor onderdelen van zelfverdediging, gymnastiek en ritmische vorming, dans of expressie.

¹¹ ET (eindterm) 10, 14, 15, 16, 17, 18 en 23.

¹² ET 10, 11, 12, 13, 16, 17.

¹³ ET 10, 11, 12, 13, 17 en 18.

De zaal is niet uitgerust met rekstokken zodat ook sommige leerplandoelen gymnastiek niet gerealiseerd kunnen worden. Er is onvoldoende kleedruimte. Sanitaire voorzieningen in de kleedkamer ontbreken.

- Verder kan de school niet aantonen in welke mate de leerlingen de bewegingsgebonden leerplandoelen i.v.m. zelfstandig werken¹⁴ en reflecteren over bewegen¹⁵, de persoonsgebonden¹⁶ en de attitudegebonden¹⁷ leerplandoelen bereikt hebben. De school evalueert deze doelen niet of onvoldoende en ze heeft hiervoor geen leerlijnen uitgewerkt. De leerlingenevaluatie is hierdoor weinig valide. Ze is eveneens weinig gelijkgericht omdat elke leraar afzonderlijk de evaluatie-inhouden, de observatiepunten en de evaluatiecriteria bepaalt.
- Graadoverschrijdende leerlijnen voor de aangeboden bewegings- en sportdisciplines ondersteunen de verticale samenhang. De individuele planningsdocumenten zijn echter hierop niet steeds afgestemd.
- De lessen verlopen in een taakgericht leerklimaat. Leraren en leerlingen onderhouden goede contacten. Enkele leraren experimenteren met leerlinggestuurde werkvormen maar de meeste leraren hanteren voornamelijk leraargestuurde werkvormen en geven hoofdzakelijk sporttakgebonden instructie.
- De leerlingenbegeleiding krijgt een veeleer individuele invulling. Voor fysiek zwakke én sterke leerlingen bestaan geen vakafspraken i.v.m. differentiatie, remediëring en evaluatie. De aanbevelingen van het leerplan om ICT te integreren in het leerproces en een talenbeleid op vakniveau uit te bouwen, zijn niet uitgewerkt.
- Niettegenstaande de ontoereikende infrastructurele omstandigheden, zetten de leraren zich in. Ze overleggen geregeld formeel en informeel over organisatorische onderwerpen; inhoudelijke onderwerpen komen sporadisch aan bod. Enkele leraren volgen regelmatig nascholing.
- Sinds het begin van dit schooljaar komt de vakgroep wel geregeld samen om te overleggen over inhoudelijke onderwerpen. Samen met alle leraren werd een raamplan uitgewerkt. De jaarplannen bevatten voor elke periode een bewegingsdoel en een persoonsgebonden doel. De vakgroep werkt aan een leerlijn om deze doelen te bereiken en te evalueren.
- De belangstelling voor het extracurriculaire sport- en bewegingsaanbod taant. Het ontbreken van sportinfrastructuur ondermijnt de inspanningen om een sport- en bewegingscultuur te creëren. Ook hier is de inzet van enkele leraren lovenswaardig.
- In afwachting van de ingebruikname van een nieuwe sportinfrastructuur in 2015, moet de school voorzien in bijkomende sportinfrastructuur. Het schoolbestuur is bereid om de sportinfrastructuur in haar scholen en in de stad te inventariseren en binnen de aanwezige mogelijkheden schooloverstijgend in te zetten naargelang van de leerplanvereisten.

¹⁴ ET 4 voor de eerste graad; ET 4 en 5 voor de tweede graad en ET 3, 4, 5 en 6 voor de derde graad.

¹⁵ ET 5 en 6 voor de eerste graad; ET 6 voor de tweede graad en ET 7 en 8 voor de derde graad.

¹⁶ ET 31, 32 en 33 voor de eerste graad; ET 24 en 25 voor de tweede graad en ET 23, 24 en 25 voor de derde graad.

¹⁷ ET 22, 30, 34 en 35 in de eerste graad; ET 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29 en 30 in de tweede graad en ET 14, 15, 21 en 22 voor de derde graad.

3.7 Wiskunde in de eerste graad A-stroom

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming in de eerste graad. De eindtermen en leerplandoelstellingen van het leerplan in de eerste graad (D/2009/7841/003) worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De gemeenschappelijke planning in de eerste graad is noodzakelijk om een gelijkmatige leerplanafwerking te bewaken met het oog op het afnemen van gemeenschappelijke proefwerken. Dit document vertrekt van een planningsdocument aangeleverd door de auteurs van het leerwerkboek. De leerplandoelstellingen in verband met vaardigheden en attitudes worden, in dit planningsdocument niet vermeld. De leerinhoudelijke doelstellingen worden in alle onderzochte structuuronderdelen voldoende evenwichtig behandeld en er wordt rekening gehouden met de aanbevelingen voor de tijdsbesteding uit het leerplan.
- De school organiseert de wiskundelessen in het eerste leerjaar in de groepen met klassieke studiën met vier wekelijkse lestijden, voor de groepen die intern de benaming moderne dragen in zes wekelijkse lestijden. Hierdoor krijgen deze leerlingen meer tijd om de leerplandoelen te verwerken, maar door het principe van het aantal wekelijkse lestijden te gebruiken voor het gewicht van het vak binnen de totaalscore van de leerlingen krijgt wiskunde in deze klassen ook een groter gewicht. In het tweede leerjaar wordt wiskunde voor alle leerlingen aangeboden in vijf wekelijkse lestijden.
- De leraren spannen zich in om in de leerlingen zo veel mogelijk individueel te begeleiden via extra oefenmateriaal, waarbij de elektronische leeromgeving leraarafankelijk wordt ingeschakeld. Daarnaast staan ze in de middagpauze ter beschikking om de leerlingen zo nodig bij te werken. Niet altijd worden deze begeleidende leertrajecten voldoende opgenomen in het leerlingvolgsysteem. Verder investeert de school in het eerste leerjaar in extra ondersteuning door per twee klassen een wekelijkse lestijd in te roosteren in een computerlokaal, waar een extra leerkracht ter beschikking is. Op deze wijze wil de school remediëring aanbieden binnen de lessen. Over het algemeen worden de lesonderwerpen en de opgaven voor taken en toetsen goed genoteerd in de schoolagenda. De ruimte in de agenda voor planning wordt evenwel weinig of niet gebruikt. Ter voorbereiding van de proefwerken krijgen de leerlingen een duidelijk overzicht van de te kennen leerstof.
- In de lessen heerst een open leerklimaat met veel aandacht voor elke leerling. Globaal kan gesteld worden dat de leraargestuurde werkvormen met een frontale klasopstelling overheersen. Toch zijn er ook sporen van groepswork (meestal per twee) te bespeuren. Alle lokalen zijn uitgerust met grootbeeldprojectie en een lerarencomputer. Deze recentere ICT-investering is vooral ondersteunend voor de ICT-demonstratie. De school beschikt over enkele leslokalen met leerlingencomputers en een bibliotheek met een aantal leerlingencomputers. Met uitzondering van de ingeroosterde lessen in het eerste jaar is de ICT-integratie echter beperkt.
- Voor het dagelijks werk is het aantal toetsen en taken voldoende om de leerlingen te kunnen opvolgen en het onderwijsproces zo nodig bij te sturen. De vragen in toetsen en overhoringen (minstens één per week) zijn meestal in gedrukte vorm beschikbaar. Meestal ontbreekt de puntenindeling per vraag. De leerlingen verzamelen taken en toetsen op een voorbeeldige manier in een mapje per trimester. De rapportering bevat naast het behaalde resultaat ook een omschrijving van de opdracht. Er is ruimte voorzien voor vakcommentaar, maar die wordt zelden gebruikt om remediëring aan te reiken en de totale rapportering bevat onvoldoende informatie over de nagestreefde vaardigheden en attitudes. Alle proefwerken zijn voorzien van een puntenindeling. De gemeenschappelijke proefwerken zijn omvangrijk. Bovendien wordt voor de herfstvakantie nog een partieel proefwerk afgenomen. Enerzijds wordt dit verklaard door de wens van de leraren om de leerlingen grotere gehelen te leren verwerken. Anderzijds is dit wellicht ingegeven door de nood om voldoende punten te kunnen

zetten op de proefwerken omwille van de schoolbrede gelijke verhouding van 25 % dagelijks werk tegenover 75 % proefwerk. Deze aanpak strookt niet met de visie van de school om de leerlingen geleidelijk aan tot een grote zelfstandigheid aan te zetten. Zeker in de aanvangsjaren vormt dit sterk benadrukken van het proefwerk een breuklijn met de evaluatiepraktijk in het basisonderwijs en een tegenspraak met de aandacht die men aan het dagelijks werk besteedt. Uit een analyse van de proefwerkvragen blijkt dat de proefwerkvragen voldoende gevarieerd zijn en goed aansluiten bij de leerinhoudelijke doelstellingen.

- Het aantal jaartekorten voor wiskunde is beperkt en de klasgemiddelden liggen tussen 69 en 77 %. Deze resultaten beïnvloeden op een gunstige wijze de attestering in de school. Nergens op de evaluatiedocumenten, in de rapportering of in de notulen van de delibererende klassenraad wordt expliciet onderscheid gemaakt tussen elementaire en basiskennis enerzijds en verdiepings- en uitbreidingsleerstof anderzijds. Uit een analyse van het beperkt aantal B- en C-attesten blijkt dat de school vooral redeneert vanuit de basisopties en de studierichtingen in de eigen school. Leerlingen die na het eerste leerjaar niet geschikt lijken voor de eigen basisopties krijgen het advies om een basisoptie te volgen die de school niet aanbiedt, ook al is het leerplan in de eerste graad gelijk voor alle basisopties in de A-stroom. Na het tweede leerjaar worden leerlingen mede op basis van het resultaat voor wiskunde soms geclausuleerd voor een hele onderwijsvorm (aso) terwijl ze wel de mogelijkheid krijgen in wiskundig sterke richtingen in kso of tso verder te studeren.
- De vakgerichte en algemene nascholing was in schooljaren voorafgaand aan de doorlichting leraarafhankelijk zeer verschillend: een aantal leraren volgen regelmatig zowel vakgebonden als algemene nascholingen, bij anderen is de nascholing beperkt. Met betrekking tot de deskundigheidsbevordering is dit een aandachtspunt voor zowel de vakgroep als het schoolbeleid, terwijl ook meer aandacht mag gaan naar de multiplicatie van de gevolge nascholingen.
- De vakgroep vergadert een drietal keer per schooljaar formeel over de drie graden heen. Frequenter wordt er formeel overleg gepleegd in de eerste graad met het oog op de gelijke leerplanafwerking en de gemeenschappelijke evaluatie. Daarnaast overleggen de leraren zeer frequent informeel. Verdere uitdagingen voor de vakgroep zijn het reflecteren over de gehanteerde werkvormen en over de wijze van rapporteren over de nagestreefde vakgebonden vaardigheden en attitudes en het implementeren van de verworvenheden uit de gevolgde nascholingen. De aanwezige deskundigheid biedt mogelijkheden om ook intern initiatieven te nemen op het vlak van professionalisering.

3.8 Wiskunde in de derde graad aso Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming en specifieke vorming in de pool wiskunde in de derde graad aso (Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde). De eindtermen, specifieke eindtermen en leerplandoelstellingen in de pool wiskunde in de derde graad (D/2004/0279/019) worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De school biedt het leerplan in zes wekelijkse lestijden ook aan bij leerlingen in de studierichting Grieks-Latijn vanuit de ambitie om deze leerlingen een zo breed mogelijk aanbod te kunnen waarborgen. Binnen de studierichting Wetenschappen-wiskunde kunnen de leerlingen het pakket uitbreiden met twee extra wekelijkse lestijden.
- Een evenwichtige leerplanrealisatie wordt bewaakt door het gebruik van planningsdocumenten die vertrekken van de leerplandoelstellingen. Deze documenten bevatten geen motivatie van de keuzeonderwerpen (zoals opgelegd in het leerplan).

Deze onderwerpen zijn wel besproken in de vakgroep. De leerplandoelstellingen in verband met vaardigheden en attitudes worden onvoldoende opgenomen in deze planning. De leerinhoudelijke doelstellingen worden voldoende evenwichtig behandeld en er wordt rekening gehouden met de aanbevelingen voor de tijdsbesteding uit het leerplan. Er wordt over gewaakt om de verschillende leerplancomponenten aan te bieden gespreid over het hele schooljaar en niet een heel semester te werken met één onderwerp.

- De leraren spannen zich in om in de leerlingen zo veel mogelijk individueel te begeleiden via extra oefenmateriaal, waarbij de elektronische leeromgeving leraarafhankelijk wordt ingeschakeld. Daarnaast staan ze buiten de lessen ter beschikking om de leerlingen zo nodig bij te werken. Niet altijd worden deze begeleidende leertrajecten voldoende opgenomen in het leerlingvolgsysteem. Er is een grote variatie in de wijze waarop leerlingen de lesonderwerpen en de behaalde resultaten noteren in de schoolagenda. De meeste leerlingennotities zijn voldoende gestructureerd bijgehouden.
- In de lessen heerst een open leerklimaat met veel aandacht voor elke leerling. Globaal kan gesteld worden dat de leraargestuurde werkvormen met een frontale klasopstelling overheersen. Leraarafhankelijk wordt het onderwijsleergesprek onderbroken voor individueel werk en of groepswork. In een aantal lesgroepen wordt relatief veel tijd besteed aan het noteren van de theorie. Deze schrijfactiviteit staat haaks op de wens om leerlingen van de derde graad te leren studeren uit leerboeken (of andere gedrukte bronnen). In alle lokalen is een lerarencomputer met grootbeeldprojectie beschikbaar. Vaak is er ook nog een retroprojector zodat ook het beeldscherm van de grafische rekenmachine van de leraar kan geprojecteerd worden. Hierdoor is ICT voldoende beschikbaar voor demonstratie. Voor ICT-integratie wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de grafische rekenmachine. Een beperkt aantal lesuren worden de klasgroepen ook ingeroosterd in een computerlokaal zodat de ICT-integratie voldoende gewaarborgd is.
- Er wordt voor het dagelijks werk frequent gepeild naar de leerstof via toetsen en taken worden ingezet om leerlingen te laten oefenen zonder dat dit al te veel impact heeft op hun resultaten. De toetsen nemen vaak een volledige lestijd in. De opgaven ervan zijn gedrukt, niet altijd is een puntenindeling per vraag voorzien. De rapportering bevat alle gegevens van de aparte toetsen en geeft ook een klasprofiel weer. De nagestreefde vaardigheden en attitudes worden niet apart in de rapportering opgenomen. Daarnaast worden ook nog partiële proefwerken afgenomen voor de herfstvakantie, zodat de totale tijd, besteed aan evaluatie zeer ruim is. Alle proefwerken zijn voorzien van een puntenindeling. Uit een analyse van de proefwerkvragen blijkt dat de proefwerkvragen voldoende gevarieerd zijn en goed aansluiten bij de leerinhoudelijke doelstellingen. Ook al zijn er in de derde graad parallelgroepen, toch worden de vragen opgesteld per leraar. Het verdient aanbeveling een (gedeeltelijk) gemeenschappelijke evaluatie te overwegen.
- Voor de specifieke eindtermen onderzoekscompetentie is al een traject afgelegd. Toch kan ook hier nog sterker gestreefd worden naar een grotere zelfstandigheid onder meer door het uitdagen van de leerlingen om zelf de onderzoeksvraag af te bakenen. Dit laatste veronderstelt het uitwerken van een leerlijn om van onderzoekend leren via de probleemoplossende vaardigheden in de eerste en tweede graad te komen tot leren onderzoeken in de derde graad. De gepresenteerde werkjes zijn uitermate verzorgd opgesteld. Inhoudelijk zijn de onderwerpen echter vaak historische studies van wiskundigen en hun bevindingen. Weinig onderzoeksvragen vertrekken vanuit een concrete situatie met een probleemstelling die leerlingen uitdaagt te mathematiseren en leerlingen worden nog niet uitgedaagd tot zelfevaluatie van hun onderzoeksopdracht.
- Het aantal jaartekorten voor wiskunde is beperkt en de klasgemiddelden liggen tussen 67 en 77 %. Deze resultaten beïnvloeden op een gunstige wijze de attestering in de school. Ook uit de resultaten van het vervolgonderwijs blijkt dat de leerlingen goede tot

zeer goede resultaten halen. De deelname aan hoger universitair onderwijs ligt gevoelig hoger dan de Vlaamse referentiecijfers.

- De vakgerichte en algemene nascholing was in schooljaren voorafgaand aan de doorlichting leraarafhankelijk zeer verschillend: een aantal leraren volgen regelmatig zowel vakgebonden als algemene nascholingen, bij anderen is de nascholing beperkt. Met betrekking tot de deskundigheidsbevordering is dit een aandachtspunt voor zowel de vakgroep als het schoolbeleid, terwijl ook meer aandacht mag gaan naar de multiplicatie van de gevolgde nascholingen.
- De vakgroep vergadert een drietal keer per schooljaar formeel over de drie graden heen. Daarnaast overleggen de leraren zeer frequent informeel. Binnen de vakgroep is gewerkt aan een leerlijn voor de onderzoekscompetentie. In tegenstelling tot de gewone evaluatie is hier wel expliciet aandacht voor rapportering over de vaardigheden en attitudes. Verdere uitdagingen voor de vakgroep zijn het reflecteren over de gehanteerde werkvormen en over de wijze van rapporteren over de nagestreefde vakgebonden vaardigheden en attitudes in de gewone lessen en het implementeren van de verworvenheden uit de gevolgde nascholingen. De aanwezige deskundigheid biedt mogelijkheden om ook intern initiatieven te nemen op het vlak van professionalisering.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- Een uitgeschreven nascholingsbeleid vormt de basis voor de aansturing van de deskundigheidsbevordering. Het personeelsbeheer, de realisatie van het pedagogisch project en de regelgeving zijn de voornaamste uitgangspunten. Het nascholingsplan bevat algemene doelstellingen en informatie over:
 - * de aanvangsbegeleiding van beginnende personeelsleden;
 - * de koppeling van professionalisering aan de functieomschrijvingen;
 - * de organisatie van nascholing verbonden aan de schoolprioriteiten;
 - * de aansluiting bij het nascholingsplan van de scholengemeenschap;
 - * de vakgerichte nascholing verbonden aan de kwaliteit van de leerplanrealisatie en de vakgroepwerking.Er is een tijdpad voor de operationalisering van de doelstellingen op korte en middellange termijn.
- Een uitgeschreven procedure en verschillende documenten ondersteunen de organisatie van de deskundigheidsbevordering vanaf de fase van de behoeftepeiling tot en met de fase van de evaluatie en de implementatie. De personeelsleden kunnen via desiderata op schoolniveau en een enquête op het niveau van de scholengemeenschap hun nascholingsbehoeften kenbaar maken. Er is voldoende informatie over het aanbod van externe en interne nascholing. Een aanvraag tot nascholing moet steeds gemotiveerd worden. De school ondersteunt de deelname organisatorisch en financieel via de nascholingsgelden en eigen inbreng. Er zijn

richtlijnen voor evaluatie, implementatie en multiplicatie van gevolgde nascholing, maar deze worden niet strikt toegepast.

- De doeltreffendheid van de professionalisering varieert naargelang van de aard van de nascholing. De aanvangsbegeleiding en de nascholing die de school organiseert in het kader van de schoolprioriteiten zijn doelgericht en leiden tot de beoogde effecten voor de betrokkenen. De respons op behoeftepeiling en de deelname aan interne of externe algemeen pedagogische en vakgerichte nascholing blijven voor een groot deel individueel bepaald. Sommige leraren volgen frequent nascholing, anderen zelden of nooit. De evaluatieformulieren voor gevolgde nascholing worden door de leraren zelden ingevuld. Implementatie en multiplicatie via de vakgroepwerking komen weinig voor. De meeste vakgroepen functioneren nog niet als hefboom voor algemene professionalisering. Zo heeft de school geen duidelijk beeld van de doeltreffendheid van vooral vakgerichte nascholing.
- Het schoolbeleid is zich bewust van de bovenvermelde problemen van doeltreffendheid. Aan het tijdspad van het nascholingsbeleid is een strategie van stapsgewijze realisatie van de algemene doelstellingen verbonden. Op termijn moeten onder andere de functioneringsgesprekken en het opwaarderen van de vakgroepwerking meer garantie brengen voor de implementatie en multiplicatie van gevolgde nascholing. De realisatie van schoolprioriteiten verloopt veelal via projecten, waaraan gemotiveerde vrijwilligers deelnemen. De expertise en succeservaring die op die manier opgebouwd worden, zet de school in als hefboom voor een algemene ontwikkelingsdynamiek.
- Net als voor andere onderdelen van het schoolbeleid evalueert de school haar nascholingsbeleid volgens de PDCA-methodiek¹⁸.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De leerbegeleiding is een belangrijk aspect in het zorgsysteem van de school. De school investeert, bovenop de toegekende GOK-uren, in elke graad een aantal lestijden voor leerling- en leerbegeleiding. De cel leerlingbegeleiding vergadert, samen met het CLB, op regelmatige basis.
- Voor de begeleiding in de eerste graad zijn binnen de IKORN-scholen een strakke samenwerking en onderlinge afstemming uitgewerkt op het vlak van het gebruik van de schoolagenda en een bundel leren leren. Die samenwerking werd uitgebreid naar andere basisscholen uit de regio. Toch wordt in het college de schoolagenda weinig als planningsinstrument gebruikt.
- De bundel leren leren, vooral gericht op een aantal preventieve aspecten van de leerbegeleiding, wordt in het eerste leerjaar A tijdens een aantal lessen Nederlands aangebracht. Alle leerlingen van het eerste leerjaar A worden via een dictee gescreend op dyslexie. Curatief en remediërend zijn er verschillende initiatieven, zoals de begeleide huiswerkklas voor sociaal zwakkere leerlingen, gestructureerde extra ondersteuning voor wiskunde en Latijn en individuele begeleiding voor leerlingen met leermoeiijkheden.
- Vanaf het tweede leerjaar A worden leerlingen op basis van zwakkere rapportresultaten of op vraag van de ouders of de leerling zelf ondersteund m.b.t.

¹⁸ Kwaliteitscirkel 'plan-do-check-act'

studiemethode en -regulering, opvolging en foutenanalyse bij toetsen en proefwerken. De school legt voor deze begeleiding geleidelijk het initiatief en verantwoordelijkheid bij de leerlingen.

- In alle graden kunnen leerlingen een beroep doen op bijkomende vakgebonden ondersteuning van hun vakleraren. Ook hebben de vakgroepen studietips en de verschillende remediërmogelijkheden, zowel op klasniveau als voor individuele leerlingen, geïntegreerd, maar deze zijn nog onvoldoende op elkaar afgestemd. Het schoolbeleid wil in de nabije toekomst meer aandacht besteden aan het formuleren van remediërende commentaren op toetsen en rapporten.
- De school heeft, in het kader van de specifieke eindtermen m.b.t. onderzoekscompetentie, een visietekst en een leerlijn uitgewerkt. De school ziet het werken aan leren onderzoeken als het sluitstuk van leren leren. De implementatie en uitvoering binnen de verschillende poolvakken en vakgroepen verlopen evenwel nog met uiteenlopende diepgang. Dat blijkt uit de doorgelichte vakken, waar o.a. voor Frans, Latijn en wiskunde de aanpak te leraargestuurd is en het formuleren van een onderzoeksvraag nog een werkpunt is.
- In het kader van de vakoverschrijdende eindtermen leren leren is er, vooral in de derde graad, nood aan een verdere preventieve ondersteuning, vooral in het kader van het ontwikkelen en aanpassen van leerstijlen en van het bevorderen van leerautonomie en competentiegericht leren.
- Voor leerlingen met geregistreerde leerstoornissen zijn er sticordi-maatregelen¹⁹ op maat uitgewerkt, die in samenspraak met de leerlingen, de ouders, het CLB en de eventuele GON-begeleiders²⁰ worden opgevolgd en eventueel bijgestuurd.
- De begeleidingsactiviteiten van de leerbegeleiders worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem en de ouders worden hierover geïnformeerd. De vakgebonden remediëringsinitiatieven worden hierin evenwel nog niet opgenomen. Op deze manier heeft de school minder zicht op de effecten van deze ondersteuning en mist ze kansen voor de onderbouwing van attestering en adviezen.
- De loopbaanbegeleiding gebeurt zorgvuldig. In alle graden maakt men voor het studiekeuzetraject gebruik van een bundel waarin de keuze van de leerlingen en ouders en het advies van de klassenraad wordt opgenomen. Er is degelijke informatie over de verschillende studiekeuzemogelijkheden, ook over het studieaanbod en de bijhorende studieprofielen buiten de school en IKORN. Ook beginnende leraren volgen deze infosessies, als onderdeel in hun inscholings- en begeleidingstraject.
- De doorstroming van de leerlingen, ook in het vervolgonderwijs, wordt nauwkeurig opgevolgd en gerelateerd aan de attestering en adviezen. Het grootste deel van de leerlingen behaalt bij opvolging van de adviezen van de delibererende klassenraad goede resultaten in het vervolgtraject. Uit behoorlijke slaagcijfers van leerlingen met een negatief advies blijkt dat de school redelijk streng adviseert.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Het beleidsteam is in het vorige schooljaar begonnen met het uitwerken van een visie op evaluatie. In het huidige schooljaar is verder gewerkt aan deze visie en een

¹⁹ Sticordi is een letterwoord dat wordt gebruikt in het kader van de simulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen in de leerbegeleiding.

²⁰ Geïntegreerd onderwijs

actieplan. Zo is begin maart 2012 binnen de pedagogische raad gereflecteerd over de betekenis van evaluatie. Op het ogenblik van de doorlichting resulteert dit ontwikkelingstraject in een afsprakennota met de deliberatiecriteria, een schema met overdracht van punten bij tussentijdse overgang van studierichting en de afspraken rond het formuleren van adviezen. Zowel de visie als dit document zijn echter nog niet in de vakgroepen grondig doorgenomen en gedragen door het hele schoolteam. Dat betekent dat de evaluatie op het niveau van de vakken vooral nog gebeurt volgens de opgebouwde traditie. De school verzamelt wel de resultaten vervolgonderwijs en gaat ook na in welke mate de geformuleerde adviezen geleid hebben tot een goed resultaat. Het is nog niet duidelijk in welke zin deze gegevensverzameling de evaluatiepraktijk heeft bijgestuurd.

- Vanuit de schoolleiding zijn er nagenoeg geen afspraken over de inhoudelijke aspecten van de evaluatie (representativiteit ten aanzien van de leerplandoelstellingen, validiteit, evaluatie van vaardigheden en attitudes,...). Daarvoor wordt de verantwoordelijkheid nog gelegd bij de individuele leraren of de vakgroep in het geval van gemeenschappelijke proefwerken. Wel heeft de school een beperkt referentiekader voor de praktische organisatie van de evaluatie (over de verhouding dagelijks werk/proefwerk, het aantal proefwerkperioden, over de organisatie van de proefwerken en over het gewicht van elk vak in de totaalscore).
- Een beperkt aantal vakken (een deel Latijn in het eerste leerjaar van de eerste graad en lichamelijke opvoeding, muzikale opvoeding, plastische opvoeding en techniek) worden geëvalueerd via permanente evaluatie. Voor alle andere vakken is de verhouding dagelijks werk / proefwerk identiek voor de eerste, tweede en derde graad (25 % / 75 %). Deze werkwijze sluit niet aan bij een ontwikkelingsgerichte benadering van het leer- en evaluatieproces. Bovendien vormt ze in de eerste graad een breuklijn met de overwegend permanente evaluatie in het basisonderwijs en met de inspanningen in de graad zelf om de leerlingen frequent te toetsen.
- In de eerste graad werkt de school in drie trimesters met een gelijk gewicht in de eindevaluatie. Vanuit het aanvoelen dat de leerlingen in de aanvangsjaren van het secundair onderwijs nog moeten leren grotere gehelen af te werken, worden in de eerste graad bovenop het trimestrieel proefwerk nog een partieel proefwerk gehouden voor een aantal vakken net voor de herfstvakantie. In het eerste leerjaar van de tweede graad wordt een hybride systeem gehanteerd: voor alle vakken zijn er cijfers dagelijks werk en proefwerken in december en juni en voor de hoofdvakken ook nog eens proefwerken voor de paasvakantie. Vanaf het tweede leerjaar van de tweede graad is er een zuiver semestersysteem. Toch ook hier wordt nog een beperkt aantal partiële proefwerken afgenomen. In de tweede en de derde graad wordt het eerste semester meegeteld voor 40 % van het jaarresultaat, het tweede semester weegt in het totaal door voor 60 %.
- De hele aanpak van de evaluatie (het hoog aantal proefwerken en het relatief belang ervan) staat in de eerste graad haaks op de inspanningen om leerlingen via frequente toetsen dagelijks te laten werken en hiermee hun voortdurende inzet aan te sporen. Het aanhouden van partiële proeven in de derde graad spoort onvoldoende met de verwachtingen van de vakoverschrijdende eindtermen leren leren waarin leerlingen met het oog op het hoger onderwijs geleidelijk aan grotere leerstofgehelen autonoom leren verwerken.
- De vakgroepen hebben nog niet de gewoonte om te reflecteren over de evaluatiepraktijk. Het evalueren van vaardigheden en vakattitudes krijgt in een behoorlijk aantal vakken nog te weinig expliciete aandacht.
- Leerlingen en ouders worden frequent en via diverse kanalen geïnformeerd over de leerprestaties. De maand-, trimester-/semester- en jaarrapporten geven voornamelijk cijfermatige informatie. Naast het klasgemiddelde bieden de klasprofielen een duidelijk zicht op de prestaties van de leerling binnen de klasgroep. Op de maandrapporten is ook ruimte voorzien voor commentaar van de vakleraar. Die worden leraarafhankelijk ingevuld en zijn vaak vaststellend en aanmoedigend, maar ze bevatten weinig

remediërende aanwijzingen. De koppeling aan de leerlingenbegeleiding en remediëring ontbreekt.

- De attesteringsgegevens en de resultaten in het vervolgonderwijs zijn algemeen gunstig. De adequate leerlingenbegeleiding draagt hiertoe bij. De motivering van de schaarse B- en C-attesten verwijst niet naar de ondernomen remediërende initiatieven en de opgeleverde effecten. De adviezen zijn weinig specifiek en worden zelden vanuit concrete gegevens op vakniveau beargumenteerd. De formulering dat de basiskennis en de basisvaardigheden onvoldoende zijn om succesvol vervolgonderwijs in bepaalde studierichtingen te volgen, worden onvoldoende aantoonbaar gestaafd met vakspecifieke informatie over die basiskennis en -vaardigheden.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het recentelijk aangetreden directieteam werkt complementair samen op basis van een duidelijke taakverdeling tussen de directeur en de adjunct-directeur. Een aantal logistieke taken worden opgenomen door ondersteunende diensten van het schoolbestuur.
- Het schoolbestuur schept het algemene kader waarin de school haar missie en daaruit voortvloeiende doelstellingen kan definiëren. Samen met drie andere inrichtende machten uit de regio maken zijn scholen deel uit van een scholengemeenschap waarin de samenwerking geleidelijk groeit, met name op het vlak van het personeelsbeleid.
- Het directieteam hanteert een inspirerende leiderschapsstijl die resulteert in een brede acceptatie bij de personeelsleden.
- De school doorloopt een identiteitstraject waarbij zij – rekening houdend met de omgevingsfactoren – de kernwaarden van haar pedagogisch project wil omzetten in operationele doelen voor de onderwijspraktijk. Daarvoor heeft zij een werkgroep in het leven geroepen die uitgegroeid is tot een beleidsteam waarin BPT-uren geïnvesteerd worden. De werkgroep gaf vorm aan het project dat tijdens een pedagogische studiedag bij de personeelsleden grondig werd doorgesproken.
- Het beleidsteam zet de schoolmissie om in jaarlijkse prioriteitenplannen die cyclisch worden geëvalueerd. Dit schooljaar zijn de prioriteiten deliberaties en adviezen, de rol van de klastitularis, de evaluatiepraktijk en de cohesie binnen het team. Een beleidsplan op lange termijn is in ontwikkeling.
- Het directieteam ondersteunt veranderingsprocessen door een veilige omgeving te creëren waarin succeservaringen en eventuele mislukkingen fasen zijn in een kwaliteitsverbeteringstraject. Met deze aanpak wordt de basis gelegd voor de noodzakelijke onderwijsvernieuwing, maar de resultaten ervan zijn nog niet schoolbreed waarneembaar. Het nog sterk aanwezige individualisme is hiervoor een hinderpaal. De divergenties die daaruit voortvloeien, wegen op de samenhang van het curriculum en de gelijkgerichte uitvoering van de processen.
- Het pedagogisch project is gericht op de talentontwikkeling en het welbevinden van leerlingen met een aso-profiel. De school omschrijft dat profiel met de kernwoorden abstractievermogen, studiediscipline, culturele belangstelling en permanente leerbereidheid. De competenties die de leerlingen nodig hebben om leerautonomie te verwerven, worden evenwel nog onvoldoende ontwikkeld.
- De voorstellen van het beleidsteam worden voorgelegd aan een pedagogische raad die naast de decretaal voorgeschreven overlegorganen fungeert als klankbord. De schoolleiding wil met transparante besluitvormingsprocedures en een open communicatieklimaat streven naar gedeeld leiderschap en gezamenlijke doelgerichtheid. De beleidsbetrokkenheid van het hele schoolteam moet evenwel nog groeien. De autonomie van de individuele leraar en de collegiale uitvoering van vernieuwende beleidsimpulsen blijven een spanningsveld.

- De school heeft een visie over hoe zij de eigen kwaliteit wil bewaken. Zij gebruikt daarvoor de PDCA-systematiek op drie niveaus. Op schoolniveau doorlopen de prioriteitenplannen jaarlijks de kwaliteitscirkel. Op individueel niveau is de bereidheid tot zelfevaluatie beperkt aanwezig. Op niveau van de vak- en werkgroepen is die nagenoeg onbestaande. Het directieteam geeft nochtans het voorbeeld door de eigen leiderschapstijl onder professionele begeleiding te evalueren.
- De school verzamelt veel gegevens over haar werking die de meetbaarheid van haar doelen mogelijk maakt. Zij voert analyses uit op o.m. de toetsfrequentie, de opvolging van adviezen, de resultaten in het hoger onderwijs, de leerlingenaantallen, de overgangen en de vervolgstudies van schoolverlaters. Zij organiseert ook geregeld tevredenheidsenquêtes bij leraren en ouders. De analyses worden gebruikt om bij te sturen.
- De school stelt zich open voor externe evaluatie door haar kwaliteit af te toetsen door deelname aan peilingsproeven en olympiades voor diverse vakken.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerprestaties
- De resultaten in het hoger onderwijs

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het leer- en leefklimaat
- De aandacht voor de brede vorming
- De begeleiding van leerlingen met leerproblemen
- De loopbaanbegeleiding
- De afstemming van het professionaliseringsbeleid op de beleidsprioriteiten
- De rapporteringspraktijk

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het inspirerend leiderschap
- De brede acceptatie van het leiderschap
- De aansturing van onderwijskundige vernieuwing op basis van de schooleigen beleidsvisie
- De participatieve besluitvorming
- De cyclische kwaliteitszorg

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie geschiedenis in de A-stroom, de tweede en derde graad aso
- De leerplanrealisatie Frans in de derde graad aso pool Moderne talen

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De evaluatiepraktijk
- De leerplangerichtheid
- De vakgroepwerking
- Het competentiegericht leren
- De registratie van vakgebonden remediëringsinitiatieven
- De aspecten veiligheid en gezondheid van het welzijnsbeleid

Wat betreft het algemeen beleid:

- De doeltreffendheid van de beleidsprioriteiten op vakniveau

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie voor lichamelijke opvoeding in alle structuuronderdelen
- De leerplanrealisatie voor Engels in de A-stroom, de tweede graad aso en de derde graad aso pool Moderne talen

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

	omwille van het onvoldoende/niet naleven van	
voor alle structuuronderdelen	realiseren van de leerplandoelen voor lichamelijke opvoeding	

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	lichamelijke opvoeding	
Graad 1	Grieks-Latijn	Engels en lichamelijke opvoeding	
Graad 1	Latijn	Engels en lichamelijke opvoeding	
Graad 1	Moderne wetenschappen	Engels en lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO	Economie	Engels en lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO	Grieks-Latijn	Engels en lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO	Latijn	Engels en lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO	Wetenschappen	Engels en lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO	Economie-moderne talen	Engels en lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO	Economie-wiskunde	lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO	Grieks-Latijn	lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO	Latijn-moderne talen	Engels en lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO	Latijn-wetenschappen	lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO	Latijn-wiskunde	lichamelijke opvoeding	

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 april 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Herman Ros

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Françoise Goossens